

GEDENKPLAAT KUHLMANN EN AANVULLING CYRIEL DE MEY

Naast het monument voor de burgerlijke oorlogsslachtoffers in Rieme staat er nu ook een tweede herdenkingsplaat. Op het paneel zijn de namen vermeld van personeelsleden van de voormalige Kuhlmannfabriek in Rieme die zijn omgekomen tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Gedenkplaat: links op de foto

De 'Etablissements Kuhlmann' werden opgestart in 1912. Deze chemische fabriek produceerde onder andere superfosfaten, zwavelzuur en fosforzuur. Tijdens de Eerste Wereldoorlog lag de productie stil. Toen werden de Riemenaren verplicht om in de fabriek confituur te maken voor de Duitse troepen.

Rieme werd tijdens de Tweede Wereldoorlog zeer zwaar getroffen door bombardementen. Rieme kreeg een eerste laag over zich heen tijdens de eerste dagen van de inval. De zwaarste bombardementen kreeg Rieme helemaal op het einde van de oorlog te verduren met heel wat burgerslachtoffers tot gevolg. In één nacht werden er toen boven Rieme 3.000 bommen gelost. Toen werd zowat het hele dorp met de grond gelijk gemaakt en ook de industrie in het havengebied kreeg de volle laag.

Tijdens WOII werd de Kuhlmannfabriek meerdere keren gebombardeerd. Eerst door Duitse en later door Britse en Amerikaanse vliegtuigen. In de fabriek waren er enkele schuilkelders gebouwd, maar die waren niet groot genoeg voor alle werknemers. Bij luchtalarm zochten velen hun heil gewoon in het open veld! Drie werknemers kwamen uiteindelijk om bij de bombardementen. Verder stierven twee werknemers in een concentratiekamp, één werknemer stierf in krijgsgevangenschap en twee kwamen om als verzetsstrijder.

Dank aan Willy Van Wynsberge voor deze informatie.

Aanvulling: Cyriel De Mey door ON4CKZ

Wanneer men op Kuhlmann weet had dat er mogelijks bombardementen op het bedrijf zouden plaatsvinden, werden de werknemers niet alleen door de 'sirenes' op de hoogte gebracht. Tevens werd er een "aardappelmand" omhoog gehesen, bedoelt voor diegenen die de sirenes niet (konden) horen.

Mijn grootvader had noch de sirenes gehoord, noch de mand gezien. Diegenen die konden vluchten naar de (te kleine) schuilkelders op het bedrijf of ontvluchten zo snel mogelijk het bedrijventerrein.

Mijn grootvader maakte van de gelegenheid gebruik om een deel van het productieproces te saboteren. (Waarschijnlijk was dit in de afdeling "Sulfam") Daar hebben we nog een medaille van de 'veiligheidswedstrijd (1964) van teruggevonden.

Doch, hij kon tijdens WO 2 in een andere afdeling gewerkt hebben.

Nadien ontvluchte hij het bedrijfsterrein. Langs Rieme naar Terven (in een uithoek van Ertvelde) lopen was geen optie, daar Rieme steeds weer in de "klappen" deelde. Er bleef slechts een mogelijkheid over, in een gracht op Klein Rusland gaan liggen. Plots voelde hij dat er nog iemand naar hem toe kroop in de gracht. Het was een "jong gastje" en mijn grootvader gebood de jongen om onder mijn grootvader te gaan liggen. Zo was hij beter beschermd (hij had nog een gans leven voor de boeg, en mijn grootvader was ten slotte heel wat ouder.

Het was op Terven een groot debacle; de meeste werknemers waren reeds lang thuis, maar waar was Cyriel ?

Het bombardement was van dien aard, dat mijn grootvader in de gracht bleef liggen tot hij er zeker van was dat alles voorbij was. Hij had eerst de jongen naar huis gebracht (die door de grote schrik, amper nog op zijn benen kon staan) via De Katte (Zelzate west) en De Triest (een grote omweg) kwam hij bijna 's nachts op Terven aan. De inwoners van Terven waren (in groepjes) opgebleven, hopen dat Cyriel toch nog opdaagde.

's Anderendaags moest hij bij de ingenieur van zijn afdeling "op het matje komen" Hij dacht ernstig onder zijn voeten te krijgen voor zijn daden door de (Poolse) ingenieur, doch niets was minder waar. Hij werd ondervraagd en bekende wat hij gedaan had.

Sindsdien mocht hij van de bewuste ingenieur en de toenmalige directeur (ook een Pool, die later in een kamp werd omgebracht) op regelmatige basis "vetsel" (meststof) mee naar huis nemen. Mijn grootmoeder naaide extra lange zakken in zijn werkbreek, waardoor hij per keer redelijk wat meststof kon naar huis sluisen. Soms keek de portier raar op, hoe Cyriel op zijn fiets zat. (Hij reed alsof hij gedronken had vertelde mijn grootmoeder).

De meststof, (die ook door de Duitse bezetter zeer gegeerd was), gebruikte mijn grootvader voor zijn eigen moestuin en de rest gaf hij aan boer De Craene, een boer, die naast hem woonde en zeer tevreden was met wat hij kreeg. Meststof was gedurende de oorlog schaars en bijna onbetaalbaar.

Bij wijze van dank schonk de boer een biggetje aan mijn grootvader. Het huisje waarin hij met zijn gezin woonde mocht dan wel vrij klein zijn, de tuin was des te groter en er stonden meerdere "koten".

Ver van de straat had hij het biggetje in een van de stalletjes ondergebracht, en na verloop van tijd (als het varken slachtrijp was) had zijn gezin geen tekort meer aan vlees (dat ook zeer schaars was gedurende de oorlog).

Later, na het einde van de oorlog kreeg hij van zijn ingenieur nog twee medailles. De medailles waren waarschijnlijk aan de Pool gegeven voor zijn (verdoken) acties tijdens de oorlog tegen de Duitse bezetter (Er waren destijds heel wat Polen, ook Joodse, tewerk gesteld op het bedrijf).

Ik heb enkel nog de bewuste medailles, doch ik kon niet achterhalen van waar ze kwam en door wie ze werd uitgereikt.

Cyriel De Mey (za. 28 sep. 1963)

Dit verhaal werd mij verteld door mijn grootmoeder Marie-Louise Van Speybroeck. "Wiezeken" in de omgang. Later werd dit verhaal door een werknemster haar dochter (Zelzate) bevestigd.